

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/37/2023
Identifikačné číslo spisu:	7713214647
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7713214647.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ A. K., narodenej XX. X. XXXX, L., V., XXXXX Y. L., D. Q., a 2/ Mgr. B. Z., narodeného XX. M. XXXX, H. A., V., XXX Y. XXth K., F., proti žalovanej Kongregácii milosrdných sestier sv. Vincenta - Satmárok, Ružomberok, Do dielca č. 5, zastúpenej advokátom JUDr. Danielom Adamčíkom, Veľké Kapušany, Janka Kráľa 3, o zaplatenie 31.705,38 eura s príslušenstvom a o vzájomnom návrhu žalovanej o zaplatenie 35.825,70 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 6C/174/2013, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 20. mája 2022 č. k. 9Co/244/2020-380, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom zo dňa 02. decembra 2019 č. k. 6C/174/2013-298 žalobu zamietol (výrok I.), žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100% (výrok II.), vylúčil vzájomnú žalobu žalovanej na zaplatenie sumy 12.480 eur na samostatné konanie (výrok III.) a žalobcov zaviazal na zaplatenie spoločne a nerozdielne 23.345,70 eura žalovanej s 5% ročným úrokom z omeškania od 12. februára 2016 (výrok IV.).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne 1/ a žalobcu 2/ (ďalej spolu aj ako „žalobcovia“) uznesením z 20. mája 2022 č. k. 9Co/244/2020-380 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v časti jeho výrokov I. a II. a v zrušenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

1.

2.1. Odvolací súd sa vo svojom odôvodnení prioritne zaoberal procesnou prípustnosťou odvolania žalobkyne 1/, ku ktorej žalovaná namietala oneskorenosť opravného prostriedku a absenciu jeho náležitostí. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa 1/ podala odvolanie v zákonnej odvolacej lehote,

a svoje odvolanie na výzvu súdu doplnila, pričom doplňujúcim podaním nerozširovala odvolacie dôvody ani rozsah odvolania. Na námietku žalobcov, že nepoznali rozsah svojich procesných práv odvolací súd uviedol, že zo súdneho spisu síce vyplýva, že sa žalobcovia zdržujú na území USA, kam im súd prvej inštancie doručoval všetky písomnosti, avšak z obsahu spisu nie je možné zistiť, či a v akom rozsahu boli o svojich právach žalobcovia poučení, keďže súčasťou listín a ani elektronického súdneho spisu nie je žiadne predvolanie ani procesné poučenie, ktoré im mali byť doručované. Zo spisu rovnako nevyplýva, či a v akom rozsahu súd splnil poučovaciu povinnosť v zmysle § 160 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), a teda či boli splnené podmienky na konanie v neprítomnosti spočívajúcej v zdravotných prekážkach. Odvolací súd preto vrátil vec súdu prvej inštancie, kde bude jeho úlohou predovšetkým zabezpečiť riadne doručenie písomností, ktorých obsah bude dokumentovaný v súdnom spise žurnalizáciou prvopisov doručovaných písomností.

2.2. Súd prvej inštancie ďalej podľa odvolacieho súdu založil svoje rozhodnutie na nesprávnom a neúplnom zistení skutkového stavu, a mylnom právnom vyhodnotení zistených skutkových okolností. Vo vzťahu k tvrdenému nároku na zaplatenie peňažnej pohľadávky voči žalovanej súd nevzal do úvahy, že vo vzťahu k vzájomnej žalobe žalovanej sú žalobcovia v postavení dlžníkov za poručiteľa, pričom podľa § 470 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) nesú zodpovednosť za záväzky poručiteľa len do výšky ceny nadobudnutého dedičstva.

2.3. Pochybenia sa súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu dopustil tiež pri hodnotení premlčania nároku uplatneného vzájomnou žalobou. V konaní súdu prvej inštancie vedenom pod sp. zn. 20C/66/2003 a sp. zn. 20C/90/2011 o určenie vlastníckeho práva právnej predchodkyne žalobcov Z. Z., bola konštatovaná absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy zo 14. januára 1998 z dôvodu, že podpis predávajúcej Z. Z. na splnomocnení pre jej zástupkyňu Ing. Z. R., rod. E. vznikol mechanickým falšovaním a nie je pravý. Objektívna premlčacia doba teda začala plynúť už od času úhrady finančných prostriedkov titulom zaplatenej kúpnej ceny, čo sa malo stať v priebehu rokov 1998 - 1999. Najneskôr právoplatnosťou posledného rozhodnutia súdu prvej inštancie o určení vlastníckeho práva Z. Z. k nehnuteľnostiam mala žalovaná vedomosť, že nie je vlastníkom nehnuteľnosti. Rovnako mal odvolací súd za to, že výsledky vykonaného dokazovania neumožňujú prijať záver, že na strane predchodkyne žalobcov Z. Z. došlo k úmyselnému bezdôvodnému obohateniu, nakoľko z rozhodnutí o určení vlastníckeho práva je zrejmé, že nebola účastníčkou kúpnej zmluvy.

2.4. Odvolací súd ďalej určil súdu prvej inštancie, že sa musí vysporiadať s procesnými povinnosťami a opätovne vyhodnotiť nárok žalovanej na vrátenie kúpnej ceny. Pri hodnotení premlčania určil súd prvej inštancie zobrať do úvahy okolnosti vyplývajúce z obsahu spisu, a vedomosť žalovanej o tom, že nie je vlastníkom nehnuteľnosti. Z dôvodov procesnej hospodárnosti odvolací súd poukázal na to, že pokiaľ ide o nárok žalovanej vylúčený na samostatné konanie a uplatnený v zmysle § 130 ods. 3 OZ, aj tu sa súd musí s uvedenou pohľadávkou žalovanej vysporiadať ako s dlhom poručiteľa, prihliadajúc na námietku premlčania vznesenú žalobcami podľa 107 ods. 1, 2 OZ. Vzhľadom na uvedené odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch.

2.5. Výroky prvostupňového súdu o vylúčení vzájomnej žaloby v časti investícií na samostatné konanie, voči ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 357 CSP a contrario) a výrok o zamietnutí žaloby titulom zníženia hodnoty nehnuteľnosti, náhrady škody za hnutelné veci a navrátenie veci do pôvodného stavu, nájomného za užívanie nehnuteľnosti do 29.11.2008 vrátane, všetko vo výške 24.172,83 eura, ktorý nebol odvolaním napadnutý, nadobudli právoplatnosť, preto tieto výroky neboli predmetom odvolacieho prieskumu.

3. Žalovaná (ďalej aj ako „dovolateľka“) podala voči zrušujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Žalovaná vo svojom dovolaní poukázala na to, že jej odvolací súd nedal odpovede na všetky jej položené otázky uvedené v jej doterajších vyjadreniach. Následne zopakovala argumentáciu predstretú počas celého konania a uviedla, že podľa nej nemohol odvolací súd za procesných okolností týkajúcich sa doručenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, a obsahovej stránky odvolania žalobcov v odvolacom konaní pokračovať. Podľa žalovanej nemal súd prvej inštancie zákonnú povinnosť vyzvať na doplnenie odvolania, a rovnako spochybnila, či bol vôbec zaplatený súdny poplatok. Žalovaná vo svojom dovolaní ďalej citovala body rozhodnutia odvolacieho súdu a opakovala argumentáciu predstretú počas celého konania. Podľa žalovanej žalobcovia nepodali

odvolanie, ktoré obsahovalo zákonné náležitosti, a odvolanie žalobcov nebolo podľa žalovanej podané včas. Žalovaná mala rovnako za to, že by bolo podľa nej nespravodlivé vec na pojednávaní neprejednať a vo veci nerozhodnúť, keď žalobcovia opakovane odročovali pojednávanie, a aj napriek žiadosti súdu si nezvolili právneho zástupcu. Žalovaná v ďalšej časti svojho dovolania namietala nesprávny právny názor odvolacieho súdu ohľadom prípustnosti § 470 OZ na toto súdne konania a premlčania nároku, pričom opakovane poukázala na svoju doterajšiu argumentáciu. V závere dovolania požiadala dovolací súd, aby napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konania a rozhodnutie, alternatívne navrhla, aby dovolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Žalobcovia vo svojom vyjadrení uviedli, že je podľa nich prípustnosť dovolania v tejto veci vylúčená, nakoľko žalovaná napáda uznesenie odvolacieho súdu, ktorým zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie. Podľa žalobcov boli splnené procesné podmienky na rozhodnutie o odvolaní žalobcov, žalobkyňa 1/ doplnením odvolania nerozširovala odvolacie dôvody, a aj napriek chýbajúcej doručenke nie je podľa žalobcov mimo rozumných pochybností preukázané, že žalobca 2/ podal odvolanie včas, pričom žalobca 2/ nemôže niesť procesnú zodpovednosť za to, že aj napriek reklamácii súdom doručenej listovej zásielky nebola doručenka vrátená. Rovnako žalobcovia poukázali na to, že nemali právne zastúpenie pre viaceré vážne zdravotné problémy žalobkyne, ktorá nemala silu sa venovať súdnemu sporu. Ďalej podľa žalobcov odvolací súd správne posúdil otázku možnosti aplikácie § 470 OZ. Následne sa žalobcovia vyjadrili k otázke premlčania nároku, pričom poukázali na celkový skutkový stav konania, a zopakovali argumentáciu predostretú pred súdmi nižšej inštancie. V závere svojho vyjadrenia poukázali na to, že skutočnosť, že sa dovolateľka nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu nezakladá žiadny dovolací dôvod, a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia. Na základe uvedeného navrhla, aby dovolací súd podľa § 447 písm. f) CSP dovolanie odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a) až f) CSP. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

7. Dovolateľka dovolaním napadla uznesenie odvolacieho súdu v časti, v ktorej odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (výroky III. a IV. prvostupňového rozsudku neboli predmetom posudzovania odvolacím súdom a teda sa stali právoplatnými, pozn.). V súvislosti s podaným dovolaním smerujúcim proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým bola vec vrátená na ďalšie konanie je potrebné uviesť, že rozhodnutie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie nie je ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, ani rozhodnutím vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2017 sp. zn. 3Cdo/236/2016 publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 19/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie

súdu prvej inšancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku". V danej veci nejde teda o rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, preto prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP nie je daná.

8. V neposlednom rade najvyšší súd dodáva, že na námietky dovolateľky týkajúce sa výzvy prvostupňového súdu na doplnenie odvolania a včasnosti podaného odvolania zo strany žalobkyne 1/ odvolací súd primeraným spôsobom reagoval (bod 20 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia), ktoré závery už na prvý pohľad nemožno považovať za celkom zjavne nedôvodné, či arbitrárne, a tým aj zakladajúce prípadné porušenie práva na spravodlivý proces.

9. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 420 CSP prípustné, najvyšší súd ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou dôvodnosťou podaného dovolania.

10. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

11. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.